

משרד החינוך

אגף בכיר בחינוך

המנהל הפדגוגי

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,
יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לפסילת הבחינה.
הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.
אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.
לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלתם מודפסים פרטיכם האישיים. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלתם מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקות הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי מחברת הבחינה (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

בהצלחה!

מדבקת שאלון ملصقة نموذج امتحان שאלון 011281 עברית	מדבקת נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات <table><tr><td>שנה السنة</td><td>חודש الشهر</td></tr><tr><td>מועד موعد</td><td></td></tr><tr><td>סמל ביה"ס</td><td>מס' תעודת הזהות</td></tr><tr><td>رقم المدرسة</td><td>رقم الهوية</td></tr></table> יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	שנה السنة	חודש الشهر	מועד موعد		סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות	رقم المدرسة	رقم الهوية	מדבקות לנבחנים ملصقات للممتحنين
שנה السنة	חודש الشهر									
מועד موعد										
סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות									
رقم المدرسة	رقم الهوية									

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתנה מחברת נוספת
يجب الإشارة في المربع إذا أُعطي دفتر إضافي
* التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربوية

دفتر امتحان

تحيّة للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أعدّ الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على مواد مكتوبة أو شفوية.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم. كما لا يُسمح إدخال هواتف خلوية أو أجهزة إلكترونية أخرى إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات!

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلكم الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلتكم عليها. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عواقب في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.
2. في حال عدم حصولكم على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعدّ لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.
4. للمسودة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يُثير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.

نتمنى لكم النجاح!

מדינת ישראל

משרד החינוך

סוג הבחינה:	בגרות
מועד הבחינה:	קיץ תשפ"ו, 2026
מספר השאלון:	11281
נספחים:	נספח 1 – מאמרים
	נספח 2 – דף עזר

עברית: הבנה, הבעה ולשון

הוראות

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.

חלק ראשון	–	הבנה והבעה	–	50 נקודות
חלק שני	–	לשון	–	50 נקודות

פרק א: שם המספר ואותיות השימוש

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{פרק ב: תחביר} \\ \text{פרק ג: מערכת הצורות} \end{array} \right. \text{יש לבחור ב} \underline{\text{אחד}} \text{ הפרקים}$$

סך הכול – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר (נספח 2).

ד. הוראה מיוחדת: יש לענות על השאלות בגוף שאלון זה לפי ההוראות.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

חלק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

קראו את המאמרים 1–3 שבנספח 1 המצורף, וענו על כל השאלות 1–6 שלפניכם.

הקפידו על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

1. על פי פסקות א–ג במאמר 1, כתבו את הטענה המרכזית של כותבת המאמר. (4 נקודות)

2. א. במשפט שלפניכם הקיפו את האפשרויות הנכונה מבין שתי המילים המודגשות. (2 נקודות)

לדעת כותבת מאמר 1, בהקשר החברתי יש **דמיון/ שוני** בין השימוש במוזיקה בחברות שבטיות ובין השימוש בה בחברה המודרנית.

ב. העתיקו ממאמר 1 משפט אחד המוכיח את תשובתכם. (4 נקודות)

3. מהי הטענה המרכזית העולה ממאמר 2? הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

- (1) בהופעות חיות מידת האדיבות של האנשים בקהל זה כלפי זה היא רבה.
- (2) רק למוזיקה שמנוגנת בתיאום יש השפעה על רגשותיהם ועל התנהגותם של בני אדם.
- (3) למוזיקה חיה יש השפעה רבה יותר על רגשותיהם ועל התנהגותם של בני אדם מלמוזיקה מוקלטת.
- (4) בימינו אנו נהנים מגישה בלתי מוגבלת ליצירות קלסיות ולביצועים של אומנים חדשים.

4. א. כותבת מאמר 3 מתארת פער בין מצב מצוי ובין מצב רצוי בנוגע לחינוך המוזיקלי.

על פי מאמר 3, הסבירו מהו המצב המצוי ומהו המצב הרצוי. (5 נקודות)

ב. לטענת כותבת מאמר 3, המוזיקה יכולה להיות כלי המגשר בין מגוון זהויות ומסורות (על פי פסקה ה).

הביאו הוכחה אחת ממאמר 1 או ממאמר 2 שיכולה לתמוך בטענה זו. (3 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

טיוטה

[illegible]

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

סקירה

שימו לב: שאלה 7 בעמוד הבא.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

חלק שני – לשון (50 נקודות)

בחלק זה שלושה פרקים. ענו על שני פרקים: על פרק א – חובה, ועל אחד מן הפרקים ב–ג.

פרק א: שם המספר ואותיות השימוש – חובה (10 נקודות)

בפרק זה ענו על שאלה 7.

7. א. לפניכם משפטים, ובהם מספרים מודגשים וכן אפשרויות להגיית שם המספר ואותיות השימוש.

כתבו במילים את המספרים המודגשים (אין צורך לנקד), והקיפו את הצורה הנכונה מבין האפשרויות

המוצעות להגיית שם המספר ואות השימוש.

• במחקר שפורסם בשנת 2013 בדקו את ההשפעות

של השירה במקהלה על חבריה.

• שְמוֹנִים וּשְׁתֵּים / שְמוֹנִים וְשָׁנִים / שְמוֹנִים וּשְׁנִים / שְמוֹנִים וּשְׁתֵּים אחוזים

מן המשתתפים במחקר ישנו טוב יותר, לאחר שהאזינו למוזיקה מרגיעה.

• בימינו אנשים מאזינים למוזיקה פי 3 יותר מבעבר שאז הושמעה המוזיקה בעיקר

ברדיו ובתקליטים.

• עד כה השתתפה ישראל בתחרות האירוויזיון אַרְבָּעִים וְשֵׁשׁ / אַרְבָּעִים וּשְׁבָעָה פעמים.

• 4 הזכויות של ישראל בתחרות האירוויזיון ריגשו מאוד את הציבור הישראלי.

• הדירוג הנמוך ביותר של ישראל בתחרות האירוויזיון היה בשנת 1993 כשישראל הגיעה

למקום ה-24.

• חצי הגמר הראשון בתחרות האירוויזיון בשנת 2026 יתקיים בְּשָׁנִים עָשָׂר / בְּשָׁנִים עָשָׂר /

בְּשָׁתִים עָשָׂרָה / בְּשָׁתִים עָשָׂרָה במאי.

• הזמר קיבל 17,533 תגובות

ברשתות החברתיות לאחר שניצח בתחרות.

ב. לפניכם ציטוט מן השיר "הזמנה לחתונה" שכתב אורי בנאי.

"שש עשרה אביבים מלאו לבת ראש הכפר,

שתי עינייה כוכבים ושערה מפוזר."

בציטוט יש שני שמות מספר, אך אחד מהם שגוי.

כתבו את הצורה התקינה של שם המספר השגוי.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

לפניכם שני פרקים: פרק ב – תחביר, פרק ג – מערכת הצורות.
בחרו בפרק שלמדתם: בפרק ב – תחביר או בפרק ג – מערכת הצורות.
בפרק שבחרתם ענו על השאלות לפי ההוראות.

ציינו את שם הפרק שבחרתם: _____

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

בפרק זה ענו על ארבע מן השאלות 8–12 (לכל שאלה – 10 נקודות).

שימו לב: בכל שאלה שתבחרו, ענו על כל הסעיפים.

8. א. לפניכם שני משפטים, ובהם חלקים כוללים.

I. המוזיקה אינה משפיעה על אורך החיים או על המשכיות המין האנושי. _____

II. החינוך המוזיקלי אינו עומד בראש סדר העדיפויות של מערכת החינוך, וכך מועבר להורים

ולילדים מסר שגוי בנוגע לחשיבותו. _____

(1) ציינו ליד כל אחד מן המשפטים את הסוג התחבירי שלו.

• אם המשפט מורכב, תחמו את הפסוקית, וכתבו את התפקיד התחבירי שלה.

• אם המשפט הוא משפט איחוי (מאוחד/מחובר), תחמו את איבריו.

(2) בכל משפט סמנו קו מתחת לחלק הכולל.

(3) ציינו את התפקיד התחבירי המשותף לחלקים הכוללים בשני המשפטים. _____

ב. לפניכם משפט פשוט.

באמצעות השקעה בחינוך מוזיקלי מגיל צעיר נטפח דור של אנשים יצירתיים.

המידו את המשפט במשפט מורכב בעל קשר לוגי של תנאי.

ג. לפניכם משפט פשוט.

בגלל חשיבותה של המוזיקה היא נלמדת מגיל צעיר.

נתחו את המשפט: ציינו מעל המילים את התפקידים התחביריים שלהן.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

9. א. לפניכם שני משפטים מורכבים, ובכל אחד מהם יש פסוקית.

I. ייתכן שהיכולת המוזיקלית לא פתרה שום בעיה הישרדותית בעבור המין האנושי.

II. ברור שלמוזיקה שימושים רבים מאוד בעבור החברה והפרט גם יחד.

(1) ציינו את התפקיד התחבירי המשותף לשתי הפסוקיות במשפטים. _____

(2) בין שני המשפטים II-I יש קשר לוגי. ציינו מהו. _____

(3) ציינו מעל כל נשוא של החלק העיקרי במשפטים II-I את משמעותו מבין האפשרויות האלה:

הבעת רגש, הבעת ספק, ברירה, הבעת ודאות.

(4) לפניכם משפט פשוט, ובו הסגר.

מוזיקה חיה מעצימה את התגובה הרגשית כנראה בגלל טבעה הדינמי והמשתנה.

• סמנו קו מתחת להסגר במשפט.

• באיזה מן המשפטים II-I שלעיל, משמעות הנשוא של החלק העיקרי זהה למשמעות ההסגר

במשפט זה? _____

ב. לפניכם משפט מורכב.

המוזיקה יכולה להיכחד בלי שיחול שום שינוי באורחות חיינו.

המירו את המשפט במשפט איחוי (מאוחד/מחובר).

ג. לפניכם שלושה משפטים ובהם מילות שאלה. ציינו את התפקיד התחבירי של מילת השאלה בכל משפט.

I. מה ישיר האומן בהופעה? _____

II. מי שר את הבלדה הנפוליטנית? _____

III. של מי הביצוע החדש לשיר הישן? _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

10. א. לפניכם משפט מורכב בדיבור עקיף.

המוזיקאים מצהירים שהמוזיקה חשובה מאוד בחייהם.

(1) תחמנו את הפסוקית, וציינו מעליה את התפקיד התחבירי שלה במשפט.

(2) המירו את המשפט במשפט פשוט בעל הסגב. השתמשו במידע שבמשפט בלבד.

(3) המירו את המשפט במשפט בדיבור ישיר.

ב. לפניכם קטע, ובו ארבע מילים המסומנות בקו.

חובבי מוזיקה ומעריצים של זמרים ולהקות אומרים שאין כמו האנגריות בהופעה חיה.

אם אתם מעריצים להקה או זמר ונוהגים ללכת להופעות שלהם או אם אתם נגנים חובבים בעצמכם,

אתם בוודאי מזדהים עם האמירה הזאת.

ציינו מעל לכל מילה המסומנת בקו את חלק הדיבור שלה.

ג. לפניכם איור המציג דו־שיח דמיוני ומשעשע בין מיץ תפוזים למלפפון.

(האיור נוצר באמצעות בינה מלאכותית)

(1) מהו חלק הדיבור של המילה "משקה" בשאלתו של מיץ התפוזים?

(2) מהו חלק הדיבור של המילה "משקה" בתשובתו של המלפפון?

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

11. א. לפניכם משפט בעל שני חלקים כוללים.

אנו משתמשים במוזיקה לשיפור הביצועים בפעילות גופנית, לריכוז טוב יותר בלימודים או להפגת השעמום בעת ביצוע פעולות שגרה יום-יומיות, כגון נהיגה או הדחת כלים.

- (1) ציינו את הסוג התחבירי של המשפט. _____
- (2) אחד מן החלקים הכוללים מסומן במשפט. ציינו את התפקיד התחבירי שלו. _____
- (3) חוץ מן החלק הכולל המסומן, יש במשפט חלק כולל נוסף, שתפקידו תמורה.
 - העתיקו את התמורה הכוללת. _____
 - העתיקו את הביטוי המכליל שהתמורה ממירה. _____
 - כתבו את התפקיד התחבירי של הביטוי המכליל. _____

ב. לפניכם שלושה משפטים. ציינו את הנושא ואת הנשוא של כל משפט.

- I. חברות שבטיות יש למוזיקה תפקידים חברתיים.
 הנושא: _____ הנשוא: _____
- II. השימוש העיקרי במוזיקה בחברות שבטיות הוא בהקשר חברתי.
 הנושא: _____ הנשוא: _____
- III. החברות השבטיות נוהגות ללוות את טקסיהן במוזיקה.
 הנושא: _____ הנשוא: _____

ג. לפניכם שני משפטים.

- I. האזנה למוזיקה יכולה לשפר את מצב הרוח.
 - II. המוזיקה מורידה את רמת ההורמון קורטיזול המזוהה עם מתח נפשי.
- המירו את שני המשפטים במשפט מורכב ובו קשר לוגי מתאים.
- _____
- _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

12. א. לפניכם משפט מורכב.

בתקופת מגפת הקורונה הצליחה השירה המשותפת להחזיר לאנשים את תחושת "היחד" שנלקחה מהם עקב ההגבלות שהוטלו בשל המגפה.

פרקו את המשפט לשלושה משפטים פשוטים על פי סדר הגיוני.

- (1)
- (2)
- (3)

ב. לפניכם קטע שאין בו סימני פיסוק. פסקו את הקטע על פי ההנחיות שאחריו. הקפידו על פיסוק בולט וברור.

ד"ר לורה בראון מומחית בהתפתחות ילדים טוענת שילדים שלומדים מוזיקה מפעילים בו בזמן את חוש השמיעה את חוש הראייה ואת יכולת התנועה העדינה והגסה לדבריה למידה זו גם תורמת לשיפור הכישורים הלשוניים שלהם ד"ר בראון מסכמת שחוויה מוזיקלית עשירה הכוללת שירה הקשבה ותנועה מעניקה לילדים צעירים תועלת רבה ככל שהם מתקדמים ללמידה פורמלית יותר

- סמנו נקודות בסופי המשפטים.
- פסקו הסגר.
- פסקו תמורה.
- פסקו חלקים כוללים.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

בפרק זה ענו על ארבע מן השאלות 13–17 (לכל שאלה – 10 נקודות).
שימו לב: בכל שאלה שתבחרו, ענו על כל הסעיפים.

13. א. לפניכם קטע, ובו פעלים מודגשים.

יש שִׁגְיָדוֹ שהמוזיקה אינה חשובה כל כך, והיא יכולה לְהִפָּחַד מן העולם בלי שִׁיחֹל שום שינוי בחיינו. ובכל זאת באמצעות המוזיקה אנחנו חוֹיִם רגשות חיוביים, מְאֹרָרִים רגשות שליליים, ויש רגעים שחיינו מוֹאֲרִים בזכותה. צלילי המוזיקה מוֹסִיפִים צבע לעולם.

בטבלה שלפניכם נתחו את הפעלים המודגשים – ציינו את השורש ואת הבניין של כל פועל.

הפועל	השורש	הבניין
יִגִּידוּ		
לְהִפָּחַד		
יִחֹל		
חוֹיִם		
מְאֹרָרִים		
מוֹאֲרִים		
מוֹסִיפִים		

ב. לפניכם צירופי מילים, ובהם שמות פעולה מודגשים.

תפילת הוֹדָיָה, הוֹדָאָה באשמה, וְדוּא פרטים, וְדוּי אישי

- (1) מבין שמות הפעולה המודגשים, הקיפו את שם הפעולה היוצא דופן מבחינת השורש.
- (2) ציינו את השורש של שם הפעולה היוצא דופן. _____

ג. ליד כל אחד מן הצירופים שלפניכם – כתבו פועל בהווה, יחיד, מאותו השורש ובאותו הבניין של שם הפעולה המודגש.

- (1) תפילת הוֹדָיָה _____
- (2) וְדוּא פרטים _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

14. א. לפניכם שלושה משפטים, ובכל אחד מהם מודגש שם פועל.

- הגולשים ברשתות ניסו **לְהִנִּיא** את האומן מלהופיע, אך הוא הופיע כמתוכנן.
- האומן הבהיר שאין לו כוונה **לְהוֹנוֹת** את הקהל.
- לפעמים כדאי פשוט **לְהִנּוֹת** מן המוזיקה.

ציינו את השורש ואת הבניין של כל שם פועל מודגש.

לְהִנִּיא – השורש: _____ הבניין: _____

לְהוֹנוֹת – השורש: _____ הבניין: _____

לְהִנּוֹת – השורש: _____ הבניין: _____

ב. (1) ציינו ליד כל אחד מן הפעלים המודגשים שלפניכם את השורש שלו.

הִתִּיר – השורש: _____

הִתְּרָה – השורש: _____

הוֹתִיר – השורש: _____

נִתְּרָם – השורש: _____

הִתְּמַר – השורש: _____

(2) ציינו ליד כל אחד מן הפעלים המודגשים שלפניכם את הבניין שלו.

הִתִּיר – הבניין: _____

הִתְּמַר – הבניין: _____

(3) לפניכם משפט, ובו שני פעלים מודגשים.

הביצוע המרגש של הזמרת לא **הִתִּיר** / **הוֹתִיר** עין אחת יבשה.

הקיפו את הפועל המתאים להקשר של המשפט.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

15. א. לפניכם קטע, ובו מודגשים שלושה שמות.

באחד מן הראיונות שנערכו עם נעמי שמר ז"ל היא נשאלה אם היא מגדירה את עצמה **פזמונאית** או **משוררת**. תשובתה הייתה: "אני **מזמוראית**".

- (1) ציינו את השורש של השם **משוררת**. _____
- (2) כל אחת מן המילים **פזמונאית**, **מזמוראית** נוצרה מבסיס ושני צורנים סופיים.
- ציינו את הבסיס של כל מילה ואת המשקל של כל בסיס.
- פזמונאית** הבסיס: _____ משקל הבסיס: _____

מזמוראית הבסיס: _____ משקל הבסיס: _____
- ציינו את שני הצורנים הסופיים ואת המשמעות של כל צורן במילה **פזמונאית** או **מזמוראית**.
- הצורן הסופי: _____ משמעות הצורן: _____

הצורן הסופי: _____ משמעות הצורן: _____

ב. לפניכם רשימה, ובה שמות של בעלי תפקידים בבית ספר למוזיקה.

נגנים, מלחינים, משוררים, זמרים, מורים, מעבדים

מיינו את השמות לשלושה זוגות על פי המשקל.

- הזוג: _____ , _____
- הזוג: _____ , _____
- הזוג: _____ , _____

ג. לפניכם שלושה שמות שדרך תצורתם היא בסיס וצורן סופי.

צ'לו, חלילן, מוזיקאי

- (1) הקיפו את השם היוצא דופן מבחינת הבסיס שלו.
- (2) נמקו את תשובתכם. _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

16. א. לפניכם קטע, ובו שמות תואר.

בתרבות המערבית יש שפע מוזיקלי. אפשר ליהנות מגישה כמעט בלתי מוגבלת לשירים חדשים ומרגשים וליצירות של אומנים מוכרים ואפילו של כאלה שאינם ידועים.

(1) העתיקו מן הקטע שני שמות תואר שדרך התצורה שלהם היא בסיס וצורן סופי.

_____ , _____

(2) העתיקו מן הקטע ארבעה שמות תואר הגזורים מצורות הבינוני, וציינו את הבניין של כל אחד מהם.

שם התואר: _____ הבניין: _____

שם התואר: _____ הבניין: _____

שם התואר: _____ הבניין: _____

שם התואר: _____ הבניין: _____

(3) העתיקו מן הקטע שם תואר שדרך התצורה שלו היא שורש ומשקל, וציינו צורת בינוני.

ציינו את משקלו.

שם התואר: _____ המשקל: _____

ב. לפניכם איור המציג דרשיח דמיוני ומשעשע בין מיץ תפוזים למלפפון.

(האיור נוצר באמצעות בינה מלאכותית)

(1) מהו חלק הדיבור של המילה "משקה" בשאלתו של מיץ התפוזים? _____

(2) מהו חלק הדיבור של המילה "משקה" בתשובתו של המלפפון? _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

17. א. לפניכם קטע, ובו מודגשות המילים "ביטוי" ו"בטלה".

לא קיימת תרבות שאין בה **בִּטּוּי** מוזיקלי כלשהו. בתרבות השבטית המוזיקה משמשת למשל בטקסים לציון בקשה לגשמים. בטקסים אלה המוזיקה מנוגנת בליווי שירה וריקודים. כיום המוזיקה גם משמשת להנאה ולהפגת השיעמום בפעולות שגרתיות וברגעי **בִּטְלָה**. בקונצרטים ובמופעים המוזיקה החיה יוצרת תחושה של קירוב לבבות.

(1) הקיפו בקטע חמישה שמות נוספים הנוטים באותו המשקל של המילה **בִּטּוּי**.

(2) ציינו את המשקל המשותף לכל השמות האלה. _____

(3) לפניכם שלושה היגדים. ציינו ליד כל היגד אם הוא נכון או לא נכון. ונמקו את תשובתכם.

• השמות **בִּטּוּי**, **בִּטְלָה** גזורים מאותו הבניין. _____

_____ נימוק:

• למשקלי השמות **בִּטּוּי**, **בִּטְלָה** יש משמעות משותפת. _____

_____ נימוק:

• לשמות **בִּטּוּי**, **בִּטְלָה** יש שורש משותף. _____

_____ נימוק:

ב. לפניכם שני משפטים, ובכל משפט מודגשת המילה "קליטה".

ציינו את המשקל של המילה "קליטה" בכל משפט.

(1) לשיר הזה יש מנגינה **קְלִיטָה**. המשקל: _____

(2) ה**קְלִיטָה** של האינטרנט באזורנו גרועה. המשקל: _____

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

טיוטה

[illegible]

טיוטה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11281 + נספחים

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"

"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالنجاح، مجلس الطلاب والشبيبة القطري"

**נספחים: נספח 1 – מאמרים ונספח 2 – דף עזר
לשאלון עברית: הבנה, הבעה ולשון
11281, קיץ תשפ"ו, 2026**

נספח 1 – מאמרים

לפניכם שלושה מאמרים. קראו אותם, וענו על השאלות בשאלון המחברת המצורף.

מאמר 1

סוד קסמה של המוזיקה

מאת פרופ' רוני גרנות

פסקה א בחודש מרץ 2020, בעת הסגר שהוטל בשל מגפת הקורונה, שרו אנשים בנפוליה שבאיטליה ממרפסות דירותיהם את הבלדה הנפוליטנית "Abbracciamme" (חבק/י אותי). נדמה כי המוזיקה והשירה המשותפת הצליחו להחזיר אז לאנשים, ולו לרגע, את המגע האנושי ואת תחושת "היחד", שנלקחו מהם עקב ההגבלות שהוטלו בשל המגפה. עד מהרה בעוד ועוד מקומות בעולם, גם בישראל, אימצו אנשים את רעיון "שירת המרפסות".

פסקה ב על כוחה של המוזיקה בתקופות משבר למדנו גם ממחקר שערכנו. במחקר השווינו בין האזנה למוזיקה לבין פעילויות אחרות שאנשים עושים כדי לשמור על מצב רוח חיובי וכדי להסיח את הדעת מן המצב, כגון פעילות גופנית, מדיטציה וצפייה בטלוויזיה. מצאנו שבאופן מפתיע, כמעט תמיד דורגה ההאזנה למוזיקה במקום הגבוה ביותר לעומת הפעילויות האחרות.

פסקה ג החוקר סטיבן פינקר טוען כי המוזיקה היא חסרת תכלית מבחינה הישרדותית. היא אינה תורמת להשגת יעדים כמו חיים ארוכים או המשכיות הדורות. לדבריו, המוזיקה הייתה יכולה להיכחד מן העולם בלי שיחול שום שינוי באורחות חיינו. ייתכן שהיכולת המוזיקלית עצמה לא פתרה שום בעיה הישרדותית בעבור המין האנושי, אולם ברור שלמוזיקה יש שימושים רבים מאוד בעבור החברה והפרט גם יחד. מכאן עולה השאלה: מהו סוד קסמה של המוזיקה, שגורם לה להיות חשובה כל כך בעבור רוב האנשים בכל התרבויות במשך אלפי שנים?

פסקה ד אין תרבות שאין בה ביטוי מוזיקלי כלשהו. השימוש במוזיקה הוא עתיק יומין, וסביר להניח שהשימוש הקדום ביותר שנעשה במוזיקה היה בהקשר חברתי. בחברות שבטיות המוזיקה ליוותה, ועדיין מלווה, אירועים חשובים בחיי הקבוצה והפרט: ציד מוצלח, בקשה לגשמים, הולדת תינוק, טקסי מעבר מילדות לבגרות, ועוד. שימוש נוסף במוזיקה המאפיין את כל התרבויות הוא כדי לגרום לתחושה של רגיעה ושלווה, למשל שירי ערש.

פסקה ה בחברות שבטיות המוזיקה מלווה גם פעולות יום-יומיות שמתאפיינות בתנועה ממקום למקום, כגון צעידה או חתירה ועבודות הדורשות תנועות חזרתיות, כגון ערבוב, חיתוך ועוד. בפעילויות כאלה כולם משתתפים בהפקת המוזיקה – בשירה, בתיפוף, בנגינה או במחיאות כף.

* מעובד על פי גרנות, ר' (יולי, 2022). סוד קסמה של המוזיקה. אתר מכון דוידסון לחינוך מדעי, הזרוע החינוכית

של מכון ויצמן למדע. אוחזר מ־ davidson.org.il.

פסקה ו לכאורה נראה כי שימושים כאלה במוזיקה רחוקים מן האופן שבו המוזיקה שזורה בחיינו בחברה המודרנית, אך אם ניתן את דעתנו על כך, נמצא כי לרוב שימושי המוזיקה בחברות שבטיות יש בימינו מקבילות שלבשו פסות אחרת: המנונים לאומיים, שירים שהם "הפסקול של המדינה", שירה משותפת במשחקי כדורגל ושירה בהופעות ענק בפארק.

פסקה ז בכל הפעולות והאירועים האלה יש חשיבות עצומה לתחושת החיבור בין המשתתפים. המוזיקה מסוגלת ליצור תחושה זו, שכן היא מתבצעת בתיאום מושלם בין אנשים גם בקבוצה גדולה, אפילו בלי קשר עין או מגע ביניהם. תיאום זה יוצר תחושת חיבור בין האנשים, תחושת שייכות, ששום פעילות אחרת אינה יכולה ליצור. וזה המרכיב העיקרי בקסמה של המוזיקה.

פסקה ח במחקר התברר כי אנשים מונים מגוון סיבות להאזנה למוזיקה, ואפשר לחלק אותן לשלושה תחומים. ראשית, התחום החברתי, למשל בבילוי עם חברים או להפגת בדידות. שנית, שימוש במוזיקה לצורך רקע לפעילויות אחרות. אנו משתמשים במוזיקה כדי להפיג את השיעמום בעת ביצוע פעולות יום-יומיות, כגון נהיגה והדחת כלים או כדי לשפר את הביצועים בפעילות גופנית. ולבסוף התחום שהוא אולי החשוב שבהם, קשור ליכולותיה של המוזיקה להשפיע עלינו רגשית.

פסקה ט יש מי שרוצים לחוות רגש כלשהו ולהעצים אותו, ואחרים מבקשים להשתמש במוזיקה כדי לשנות מצב רגשי לא נעים. החוויה הרגשית העזה שהמוזיקה מעוררת יכולה לסייע לנו לעבד רגש מסוים ולהשתחרר מרגשות שליליים. כלומר המוזיקה משמשת לאיזון הרגשות ולהסטת מצב הרוח – בדרך כלל ממצב רוח שלילי לחיובי.

פסקה י כיצד המוזיקה משפיעה עלינו? המוזיקה מעוררת בנו זיכרונות, דימויים חזותיים ואסוציאציות, המשקפים את עולמנו הפנימי-הרגשי. ההשפעה הרגשית של תופעה זו יכולה להתבטא בשינויים פיזיולוגיים של ממש בלחץ הדם, בדופק, ואפילו בשינויים עצביים והורמונליים. אחד הממצאים שהתגלו בעקבות במחקרים, הוא ההשפעה המיטיבה שיש להאזנה למוזיקה על ירידה ברמת ההורמון קורטיזול, המזוהה עם מתח נפשי.

פסקה יא למרות הניסיונות הרבים להבין מדוע אנו נמשכים למוזיקה, עלינו להודות בכנות שאנו מבינים מעט מאוד. המוזיקה מורכבת מממדים רבים מאוד שאת חלקם איננו יודעים לתאר. כשאדם מתרגש עד דמעות משיר, יהיה קשה עד בלתי אפשרי להסביר אילו תהליכים מתרחשים בגופו. אך אין בזה כדי להניא אותנו מלהמשיך במסע המרתק של הבנת התופעה הנפלאה הנקראת מוזיקה.

מאמר 2**המוזיקה של המוח**

מאת ד"ר עדי יניב

פסקה א למוזיקה חשיבות רבה בתרבות האנושית. משחר הימים היא הייתה גורם מאחד ומרגש, ותרמה לגיבוש הקהילה בטקסים שבטיים. המוזיקה ליוותה לוחמים בצאתם לקרב, נערים ונערות בטקסי התבגרות ושבטים רבים בחגיגות הודיה על בוא הגשם.

פסקה ב בעבר נהגו לנגן מוזיקה עממית בלי לערוך חזרות ובלי תכנון מוקדם, וכל ביצוע היה שונה וחד-פעמי. בימינו המצב השתנה, ושפע מוזיקלי עצום מצוי בהישג ידנו. אנו נהנים מגישה מיידית וכמעט בלתי מוגבלת ליצירות קלסיות, לביצועים של אומנים אהובים וגם למוזיקה חדשה. אם כן, מדוע אנו משקיעים כסף, יוצאים מן הבית ומגיעים במיוחד להופעות חיות כדי לשמוע את אותן יצירות בדיוק?

פסקה ג מוזיקה מעוררת בבני אדם תגובות רגשיות שונות. גורמים רבים, כמו העוצמה של הצליל, משפיעים על רגשותינו ועל החוויה שלנו כאשר אנחנו מאזינים למוזיקה. חובבי מוזיקה טוענים שאין כמו האנרגיות והאווירה בהופעה חיה, ואם הייתם בהופעה של להקה או אומן שאתם אוהבים, אתם בוודאי מזדהים עם הטענה הזאת. אולי השירים ריגשו אתכם ואפילו העלו דמעה בזווית עינכם.

פסקה ד מחקר חדש שנערך באוניברסיטת ציריך מצא שהמוח שלנו חש בהבדל בין מוזיקה מוקלטת לבין מוזיקה חיה. במחקר השמיעו החוקרים לנבדקים קטעי מוזיקה שנועדה לעורר רגשות. הנבדקים האזינו לכל קטעי המוזיקה פעמיים – פעם אחת נגנים מקצועיים ניגנו את קטעי המוזיקה במקום, ופעם נוספת הושמעה לנבדקים גרסה מוקלטת של אותם הקטעים.

פסקה ה בסריקת המוח של הנבדקים נמצא כי בעת ההאזנה למוזיקה החיה התעוררה באזורי מוח, הקשורים לעיבוד רגשות ולוויסותם, פעילות ברמה גבוהה יותר מרמת הפעילות שהתעוררה באזורים אלה בעת ההאזנה למוזיקה המוקלטת. יתרה מזו המוזיקה החיה הובילה לפעילות מוגברת באזור במוח הקשור בציפייה לגירויים מענגים, כמו אכילת עוגייה מתוקה. החוקר הראשי של המחקר סיכם כי על פי הממצאים, מוזיקה חיה מעצימה את התגובה הרגשית כנראה בגלל טבעה הדינמי והמשתנה.

* מעובד על פי יניב, ע' (יוני, 2024). המוזיקה של המוח. אתר מכון דוידסון לחינוך מדעי, הזרוע החינוכית של

מכון ויצמן למדע. אוחר מ-davidson.org.il.

פסקה ו בהופעה חיה, שלא כמו במוזיקה מוקלטת, האומן יכול להגיב לקהל ולהתאים את עצמו אליו, וכך נוצר תיאום בין תגובת הקהל ובין הביצוע המוזיקלי על הבמה. יתרה מזו בהופעות חיות נדמה לפעמים שכל האנשים בקהל מתואמים – אלפי אנשים קופצים יחד ושרים כאחד עם ההרכב המוזיקלי שמופיע.

פסקה ז מחקר משנת 2021 בחן את התגובות הגופניות של אנשים בזמן שהם האזינו להופעה חיה של תזמורת שניגנה מוזיקה קלסית. למשתתפים במחקר, שלא הכירו זה את זה, הוצמדו חיישנים שמדדו סממנים פיזיולוגיים כגון קצב הלב, קצב הנשימה ופעילות של שרירי הפנים, שמתבטאת בהבעות פנים. במחקר נמצא כי במהלך ההופעה היו רגעים שבהם היה תיאום ניכר בין המשתתפים, המאזינים בקהל, והוא בא לידי ביטוי בעיקר במדד של שרירי הפנים.

פסקה ח התיאום שנוצר בין אנשים בקהל משפיע גם על מידת הנדיבות שלהם זה כלפי זה. לא פעם קורה בהופעות שאף שיש אנשים שמסתירים את הבמה, כולם שמחים ומחייכים זה לזה, שרים ורוקדים יחד.

פסקה ט כדי להבין את התופעה הזאת, מחקר בדק את מידת העזרה לזולת בשני מצבים שונים: במצב אחד המשתתפים והחוקרים היו מתואמים ותופפו באותו קצב לצלילי מוזיקה שהושמעה ברקע; במצב האחר המשתתפים תופפו בקצב של המוזיקה, אך החוקרים תופפו מהר יותר. לאחר מכן ביקשו החוקרים מן המשתתפים עזרה כלשהי. נמצא כי לאחר התיפוף המתואם, ההיענות של המשתתפים לעזור לחוקרים הייתה גבוהה יותר מן ההיענות שלהם לעזור להם לאחר התיפוף הלא-מתואם.

פסקה י ייתכן, אם כן, שהמקצב המתואם מוביל גם לתיאום מורכב יותר – רגשי ובין-אישי, שמשפיע על רמת הנדיבות והאדיבות שלנו זה כלפי זה. החוקרים מסכמים: "אם אתה הולך לקונצרט אינך לבד. החוויה הרגשית היא גם חוויה חברתית".

מאמר 3**מוזיקה היא כלי חינוכי מרכזי**

מאת ד"ר טל וייס

פסקה א מוזיקה היא חלק בלתי נפרד מחיינו. צלילים מוזיקליים מקיפים אותנו מכל עבר, משפיעים על מצב רוחנו, על רגשותינו ועל הנפש שלנו. המוזיקה מעצבת את חוויותינו, והיא רכיב חשוב בזהות התרבותית שלנו.

פסקה ב מחקרים רבים מצביעים על התרומה הניכרת של חינוך מוזיקלי בשנים הראשונות לחיי הילד. מוזיקה מסייעת בהתפתחות השכלית, הרגשית והחברתית, תומכת ברכישת שפה, משפרת מיומנויות מוטוריות⁽¹⁾ ומאפשרת ביטוי רגשי. חשיפה למגוון סגנונות מוזיקליים מרחיבה את עולמו התרבותי של הילד ומפתחת בו את היכולת היצירתית ואת החשיבה המופשטת. יתרה מזו, לשירה משותפת של ילדים ומבוגרים יש יתרונות ברורים על האזנה פסיבית.

פסקה ג אף על פי שכולם מבינים את חשיבותה של המוזיקה, במערכת החינוך לא משלבים תחום זה במידה מספקת, ובכך מועבר מסר שגוי להורים וילדים בנוגע לחשיבותו. אומנם ברוב גני הילדים יש פעילויות המכונות "העשרה מוזיקלית", אך כאשר רואים בתחום זה "העשרה" או "תוספת" בלבד לתוכנית הלימודים ולא חלק מהותי בה, מחמיצים את ההזדמנות לטפח את היכולות המוזיקליות והיצירתיות של הילדים בשלב חשוב בהתפתחותם.

פסקה ד הגיע הזמן לשינוי ממשי בעניין זה. חינוך מוזיקלי בגני ילדים צריך להיות במעמד של מקצוע חובה מפקח. יש להשקיע בהכשרת מורים מקצועיים למוזיקה המתמחים בגיל הרך ולקבוע בעבורם תקן של עובדי הוראה. נוסף על כך, יש לפתח ולהטמיע בגני הילדים תוכניות לימוד מקצועיות ומבוססות מחקר, שיספקו מסגרת איכותית ואחידה של חינוך מוזיקלי בגיל הרך. לבסוף, נחוץ פיקוח מקצועי על הפעילויות המוזיקליות שנערכות בגנים, כדי להבטיח את איכותן ואת התאמתן לצרכים ההתפתחותיים של הילדים.

פסקה ה זו אינה רק השקעה בעתיד האישי של הילדים, אלא גם בעתיד התרבותי והרגשי של החברה הישראלית כולה. באמצעות חינוך מוזיקלי איכותי מגיל צעיר, נטפח דור של אזרחים יצירתיים ורגישים בעלי אוריינות תרבותית עשירה, המשקפת את המארג הרב־תרבותי הייחודי של החברה הישראלית. המוזיקה יכולה להיות כלי חינוכי מרכזי, המגשר בין מגוון זהויות ומסורות בארצנו ולמען הדורות הבאים.

* מעובד על פי וייס, ט' (אפריל, 2025). מוזיקה היא כלי חינוכי מרכזי, אך מערכת החינוך כושלת בנושא. **הארץ**.

אוחזר מ־haaretz.co.il.

נספח 2 – דף עזר

טבלת התנועות

	התנועות הקטנות	התנועות הגדולות	התנועות החטופות
a	פתח □	קמץ □	חטף פתח □
e	סגול □	צירי חסר □ י צירי מלא □	חטף סגול □
i	חיריק חסר □	י חיריק מלא □	
o	קמץ קטן □	חולם חסר □ חולם מלא □	חטף קמץ □
u	קובוץ □	ו שורוק □	

טבלת הגופים

	גוף ראשון	גוף שני	גוף שלישי
יחיד	מדבר	נוכח	נסתר
יחידה	מדברת	נוכחת	נסתרת
רבים	מדברים	נוכחים	נסתרים
רבות	מדברות	נוכחות	נסתרות

חלקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל (שם פועל), תואר הפועל, מילת יחס, מילת קישור

תחביר

דרכי ההבעה במשפט: משפט חיווי, משפט ציווי, משפט שאלה

סוגי המשפטים: משפט פשוט, משפט מורכב, משפט איחוי (מאוחד/מחובר)

סוגי הנשואים: נשוא פועלי (לרבות נשוא מורחב), נשוא שמני, נשוא קיומי (דמוי פועל: יש, אין)

התפקידים התחביריים במשפט: נושא, נשוא, אגוד, מושא, תיאור, לוואי, תמורה

סוגי התיאורים ופסוקיות התיאור: מקום, זמן, סיבה, תכלית, אופן, מצב, תנאי, ויתור

החלקים הבלתי תלויים במשפט: הסגר, פנייה, קריאה

משפטים בעלי מבנה מיוחד: נושא סתמי, חלק ייחוד, חלק כולל

קשרים לוגיים: ריבוי והוספה, צמצום, השוואה, ברירה, הדגמה, זמן, סיבה ותוצאה, תכלית, ניגוד, ויתור, תנאי

תורת הצורות

בנייני הפועל: קל-פָּעַל (פעל), נִפְעַל (נפעל), הִפְעִיל (הפעיל), הִפְעֵל (הופעל), פָּעַל (פיעל), פָּעַל (פועל), הִתְפַּעֵל (התפעל)

גזרות הפועל והשם:

גזרת השלמים, גזרת המרובעים

גזרות החסרים (העלולים): חסרי פ"נ (חפ"ן), חסרי פי"צ (חפי"ץ), חסרי פ"י (חפ"י)

גזרות הנחים: נחי פ"א (נפ"א), נחי פ"ו (נפ"ו), נחי ל"ו (נל"ו), נחי ל"ה (נל"ה), נחי ל"א (נל"א), נחי ע"ו (נע"ו)

גזרת הכפולים (ע"ע)

דרכי תצורת המילים:

גזירה מסורגת: שורש ומשקל

גזירה קווית: בסיס וצורן, הלחם בסיסים, ראשי תיבות (נוטריקון)

סוגי צורנים: צורן גזירה, צורן נטייה